

Peter van Lier. Foto: Machteld van Buren.

Peter van Lier, dichter

Hoort, zegt het voort

CAMIEL HAMANS

Friesland is geen land voor dichters. Tenminste niet in het Nederlands, of het moet om import gaan zoals G.K. van het Reve, indertijd dichter te Greonterp.

Reves dichterlijke taal bleef behoorlijk direct en prozaïsch, zoals blijkt uit zijn befaamde 'Graf te Blauwhuis' dat eindigt met een verontrustende vraag aan 'Gij die Koning zijt, dit en dat, wat niet al/ ja ja, kom er eens om//': 'Gij weet waarom het is, ik niet/ Dat Koninkrijk van U, weet U wel, wordt dat nog wat?'

Of dit bijna spreektaalgebruik beïnvloed is door de Friese nuchterheid – opschik ongewenst en liever ook geen woord teveel – is niet erg waarschijnlijk. Reve paste zich nooit aan. Dat verwachtte hij van anderen.

Toch lijkt het er bijna op dat de Friese lucht een gezonde, doe-maar-gewoon-invloed heeft op dichters. Peter van Lier, woonachtig in een oude melkfabriek in het verre Marrum, moet namelijk even weinig hebben van krullendraaijerij en hoogdravendheid.

Artis

Van Lier, afkomstig uit het Brabantse Reusel (1960), heeft wel iets van Reve, althans voorzover het om de verskunst gaat. Zo durven beiden bijvoorbeeld gedichten met een vraag af te sluiten, een techniek die verder geen mens gebruikt. In *Zes wenken voor muggen aan de deur* een bundel uit 2007 eindigt een groot aantal gedichten met een vraagteken, zoals in de hiernavolgende tekst uit de afdeling 'Lessen in Artis':

Niets gezelligers

Dan babyapjes kijken, natuurlijk: 'Kijk,

kijk dan,
kijk!

Desondanks wordt de door diereentuindirecties
meest gevreesde vraag geregeld
geuit –

vandaag door de moeder van minstens
een zontje dat het neuspeuteren nog niet bestraft weet

(over een mogelijk dochtertje even niet).

In het antwoord

'Tuurlijk'

toont
zich, namens het jongetje met
de ogen op het klimrek gericht, geruststellend overbodig:

'Zouden die beesten nou gelukkig zijn?'

Intuïtief

Zo'n gedicht als dit is kenmerkend voor Peter van Lier, een alledaagse observatie, zoals iedereen die wel eens doet, op een even alledaagse manier verwoord, maar vergezeld van een onalledaagse associatie – het nog niet bestraffen van het onbeschaafde neuspeuteren – en een niet voor de hand liggend terzijde – het eventuele dochttertje – en eindigend in een slotvraag of slotwoord dat een verontrustende maar o zo alledaagse gedachte opdringt naar een waarom.

Van Lier is filosoof van opleiding. In zijn gedichten is dat niet te merken aan enige zwaarwichtigheid of aan een duister jargon, maar wel aan dit type conclusies, die niet gaan over de zin van het bestaan, liefde of dood, maar ogenschijnlijk eenvoudigweg over het bijten naar kuiten door honden of wie er een ijsje wil. In de simpele formulering is Van Lier zo trefzeker dat geen lezer vervolgens om vragen naar geluk, solidariteit of tevredenheid heen kan.

Zelf zegt hij, desgevraagd, dat hij in zijn gedichten dezelfde onderwerpen behandelt als in zijn wijsgerig werk, maar daar doet hij het met rationele middelen, terwijl zijn poëzie intuïtief is. In gedichten probeert hij met woorden houvast te krijgen, verduidelijkt hij en daarin vergelijkt Van Lier zichzelf met zijn generatiegenoten Arjen Duiker en K. Michel, eveneens professioneel filosoof.

Fritzi

Van Liers gedichten zijn prozaïsch: niet voor niets heet dan ook een hele afdeling in de bundel *Gaandeweg rustieker* (2004) 'Prozaïsch' en bestaat uit een soort miniatuurtjes op de grens van proza en poëzie zoals Kreek Daey Ouwens die ook schrijft. Maar Van Lier is evenzeer verwant aan Fritzi ten Harmsen van der Beek. Waar zij *Geachte muizenpoot* toespreekt, richt Van Lier zich in zijn bundel uit 2007 in de afdeling 'Betreffende een functie in het dierenrijk' tot 'Geachte gaasvleugeligen', 'loopvogels', de 'orde der platvisen', de 'afgevaardigden der zoogdieren', het 'geachte vogelbekdier' en de 'vertegenwoordigers der hagedissen'. En op een aan Fritzi ten Harmsen herinnerende licht absurdistische manier in parlando toon.

Hanlo

Van Lier publiceert nu een volgende bundel bij Van Oorschot *Hoor*. En ook hier klinkt weer dezelfde stem: een afdeling die op een dagboek lijkt uit een augustusweek, een verhuisbericht dat duidelijk maakt waarom het ene Amsterdams adres ingeruild moest worden voor een ander, het openingsgedicht dat ervoor pleit niet langer 'papa' of 'mama' te beschouwen als de eerste woorden van nieuwe wereldburgers, maar het veel voor de hand liggender of misschien beter in de luier liggende 'bah' en een hommage aan

Jan Hanlo en zijn Vincentmotoren.

En met Jan Hanlo is een derde auteur genoemd van wie Peter van Lier wel iets weg heeft: luchtigheid in taal en teken, een originele blik, een treffend beeld, maar tegelijk wezensvragen. Van Lier beschrijft in feite niet anders dan het portierswinkje van Geerlingshof in Valkenburg, waar Hanlo woonde met zijn motoren en zijn fixatie op kinderen:

HOMMAGE AAN HANLO ROND MIDDERNACHT

1.

Geen

vrouw, even een kind, geen

dier als huisgenoot – wel motoren, bij voorkeur die

met een zeer klein stuur; op de vraag hoe hard zoiets nu wel rijdt achteloos antwoorden: 'Met gemak 200.'

In

een hoek van het

vertrek staan, naast het bed,

twee

motorfietsen, half gedemonteerd – noodzakelijk om, net voor het slapen gaan,

in

het streven er één helemaal goed te krijgen, vol vertrouwen over deze machines na te denken, als wezens met zuigerstangen

en een ziel om van te fluiten?

Wie zo'n beeld kan bedenken en zo'n paar woordjes kan schrijven als deze 'ziel om van te fluiten' is net als de auteur van 'de grote lijster, turdus viscovorus', een dichter. Hoor, zegt het voort!

Hoor

Info

Peter van Lier, *Gaandeweg rustieker*.

Amsterdam: Van Oorschot,

2004. 60 pp. ISBN 9028240179 € 12,50. Peter van Lier,

Zes Wenken voor muggen aan de deur. Amsterdam: Van Oorschot,

2004. 68 pp. ISBN 9789028240742 € 14,50

Peter van Lier, *Hoor*. Amsterdam: Van Oorschot, 2010 64 pp.

ISBN 9789028241442 € 14,50